

Két évforduló

Majakovszkij emlékezete

Vlagyimir Vlagyimirovics Majakovszkij hetvenöt évvel ezelőtt, 1893-ban született Grúziában, Bagdagyi nevű faluban, amely ma a költő nevét viseli.

Kortársaitól tudjuk, hogy már életében két táborra oszlottak ismerői: értékre és nem értékre, barátokra és ellenségekre. Voltak ellenfelei (Kogantól Alekszej Tolsztojjig) és voltak láthatatlan ellenségei: felfingerelt kispolgárok. Repin, a nagy festő Muszorgszkijhoz hasonlították; mikor Gorkij meghallotta, hogy Majakovszkij meghalt, öklével az asztalra csapott és sirva fakadt...

Valójában — kortársai visszaemlékezéseit olvasva — rendkívül finom érzésvilágú, vívódó művész volt. Vele kapcsolatban még sok a megválaszolatlan kérdés: a

futurizmushoz való viszonya; versei szerkezeti elemeinek, ritmikájának problémái, egész költői stílusának legényegesebb jegyei, szóalkotásai. Valahogy úgy kellene újra felfedeznünk, olyan szeretettel, gyöngédséggel, ahogyan halála egy-éves évfordulóján Lunacsarszkij szölte róla: "...nem mindnyájan értettük meg azt sem, hogy Majakovszkijnak mennyire kellett a gyöngédség, hogy a költőnek olykor semmi sem hiányzik annyira, mint a megértő szó".

Mindenesetre — és ez biztató jel — vannak jelentős költőink, akik életük nehéz szakaszán át idézik: "Ó, költők bátra, add hogy tenni merjem / a jót s győzzem a rosszat", ahogyan Garai Gábor írja.

D. Zs.

Móra Ferenc születésnapjára

Idestova egy éve, hogy ezeken a hasábkokon elmondtam találkozásomat Lippai Istvánnal, Móra Ferenc nevelt fiával, akit az író, mint kis pásztorgyereket, a szatmári tanyák közül hozott be családjá körébe, s szeretettel, áldozattal nevelt, taníttatott. Kemál pasa egykori garázsfőnöke, akit Móra írásában (Világ vándora) is megörökített, most újból hazalátogatott Szegedre, magnetofonra mondta emlékeit az író családi körében töltött éveiről, s elhozta a Mórához fűződő fiú kapcsolatának dokumentumait is. A fényképek, könyvek, levelek közül most — Móra Ferenc születésének mai évfordulóján — idézzük egyik utolsó vallomását, amely a Lippai Istvánhoz Ankarába küldött levelében fogalmazódott meg. A beteg író — alig egy hónap múlva már halott! — fájdalommal érzi a közelgő véget, s lemondóan szól az élet kis örömeiről. Ugyanakkor nem hűnyt ki benne az érdeklődés az írói témák, az élet kínálkozó újdonságai iránt. Pár mondatnál utal a gazdasági válság itthoni kilátástalanságára is, amelynek kevéssel előbb a parasztság problémáiról tartott híres előadásában (A magyar paraszt) oly érzékletesen adott hangot. Megrendítő emberi dokumentum Mórának ez az eddig ismeretlen levele.

Péter László

Kedves Pista fiam, Nagyon megörültem levelednek, őszintén szólva nem is igen volt egyéb karácsonyi örömem. Tudod, én soha se voltam komoly beteg, ez idén azonban alaposan hozzáláttam a mulasztottak pótlásához. Még a tavasz elején vastagbélhurutom támadt, abból sárgaság és epekö lett s augusztusban megoperálták Pesten. Az egész ország féltett, még templomokban is imádkoztak értem, — egyelőre nem is dugott az ördög a szájkája, pedig nyilván jobb lett volna. Mert azóta egyik szanatóriumtól ki, a másikba be, magamra költöttem már vagy ötezer pengőt, de nem tudnak meggyógyítani. 82 kilóról lefogytam 59-re, de azt hiszem, még nem vagyok a mélyponton. Az értem való izgalmakban a feleségemnek kiűjult a kétszer operált gyomorfekélye s a múlt héten gennyes vakbélgyulladással megoperálták a nagyobbik unokámat. Hát így festett a mi karácsonyunk. Én közben borzasztó nagy ember lettem az országban, díszdoktornak is megtettek, díszpolgárnak is egy csomó városban, — de mi fenét ér ez így? Összes díszit odaadnám, ha én még egyszer fagyos szalonnát ehetnék.

Különbben most a Boldogasszony sugárút 13. sz. alatt lakunk, egy palota-féle házban, amelyet egyedül bérelek, azért, hogy öregségünket együtt tölthessük a gyerekekkel.

Nagyon örülök, Pista fiam, hogy sikerült horgonyt vetned és biztos egzisztenciát teremtened a gházi ("a hitetlenked legyőzője" — a mohamedán uralkodók megtisztelő címe, P. L.) árnyé-

kában, — tartis is ott ki, mert itthon embertelen cudar az élet s a gonosza még hátra van. Ha legközelebb írsz, magadról is küldj egy fotográfiát — hiszen te is fiam vagy nekem egy kicsit — meg az asszonyról. A kicsit mintha a szádon köpted volna ki, nem is tudtam, hogy ilyen bájos szép gyerek voltál csikós korodban.

Írjál nekem minél gyorsabban, fiam; a környezettől, török barátaitól, tapasztalataidról; tudom, hogy jó szemed és humor-érzéked is van, úgy, hogy még tán egy-egy témát is tudsz nekem küldeni. Pl. hogy a török atyafiak hozzatok édesedtek-e már, magyarokhoz s ti hogy illeszkedtetek bele az új haza viszonyaiba.

Isten áldjon benneteket, fiam, minden jóval az új esztendőben. Az egész famíliám nevében szeretettel köszöntlek:

Szeged, 1933. XII. 28.

Móra Ferenc

Pénteken, július 19-én este 6 órakor az újszegedi

Vigadó Étteremben

„OPERETT — OPERA” szalonzenekari est, id. ZSIGA ERNŐ és ZENEKARA előadásában. ETLAPON: Parfé különlegességek, desszert borok. Cs. m. Vendéglátó Vállalat S. 55 257

Véget ért a járvány

Keresik a kórokozót

A szegedi gyermekklinikai szakrendelésen a múlt hét közepén hirtelen megnőtt a forgalom, s ez a jelenség napokig tartott. Zömmel a kettőtől nyolc éves korú gyermekeket hordták a szülők kezelésre: a tünet lázzal járó erős hasmenés volt. Nehány nap alatt mintegy 1500 gyermek és 500 felnőtt betegedett meg. A szegedi KÓJÁL azonnal vizsgálni kezdte a megbetegedések okát, hogy a további fertőzésnek elejét vegyék.

Dr. Vetró János, a szegedi KÓJÁL igazgató-főorvosa a sorozatos megbetegedéssel kapcsolatban elmondta, hogy a beküldött vizsgálati anyag alapján a kórokozó vírusos eredetű, annak laboratóriumi kitenyésztése folyamatban van. A megbetegedések száma most már alábbhagyott. Hasonló jelleggel csak szóróványosan találkoznak a szakrendeléseken. A kórokozó eredetét egyelőre nem tudják. Gyanakodtak, hogy talán valamilyen élelmiszer okozta a hirtelen fellépő és gyorsan kiterjedt fertőzést. A vizsgálatot kiterjesztették a szegedi üzletekben forgalmazott tejre. Az adatgyűjtésből

azonban kitűnt, hogy a megbetegedettek 40 százaléka azokban a napokban nem fogyasztott tejet.

Azonnal vizsgálták az ivóvizet is, amelyről megállapították, hogy jó, az egészségre nem ártalmas. A jelenségre való tekintettel azonban a vízművek több klórt használ az esetleges szennyeződés kiküszöbölésére. Vizsgálták az újszegedi partfürdő medencéinek melegvizét is. Abban sem találták meg a kórokozót, amely cseppfertőzés útján is terjedhetett. A Tisza vize most nem „szöke”, hanem szinte átlátszó „tisza”. A Tisza vizéből vett minta elemzése sem hozta meg a kellő vizsgálati eredményt. Felölttek és gyermekek közül ugyanis olyanok is átfolyású járványon, akik a Tiszának a környékén sem voltak, a folyóban nem fürödtek. A járvány lényegében Szegeden megszűnt, amilyen hamar felütötte a fejét, olyan gyorsan el is tűnt. Annai bizonyos, hogy nem csak Szegeden fordult elő, hanem Csongrád megye más városaiban, községeiben is.

A még csak most enyhült hősegre való tekintettel ta-

nácsos azonban a tejet csak forralás után fogyasztani. A gyümölcsöt erősen mossuk meg, lehetőleg vízcsep alatt. A főtt ételeket ne tároljuk sokáig, hanem lehetőleg minél előbb fogyasszuk el. A főtt ételek hűtőszekrényben tárolása a meleg időben 24 óráig nem ártalmas az egészségre. A krémes töltelékeket süteményt viszont lehetőleg ne tároljunk semmeddig. Csak annyit készítsünk, vagy vásároljunk, amennyit a család egy étkezéskor elfogyaszt. A felolvadt fagylaltot ne fogadjuk el sem a cukrászdákban, sem a mozgóárusoknál. Ilyen fagylaltot nem is szabad forgalomba hozni.

L. F.

Amerikai feleség

Azt még csak érteni, mire kellett három operátor ehhez a színes, szélesvásznú filmvígjátékhoz, de hogy a forgatókönyvíró mit írt rajta, — örök rejtély marad a né-

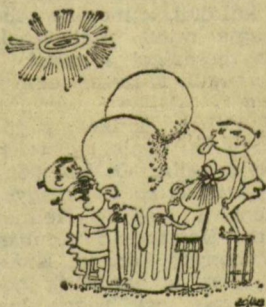
ző számára. Az operatőrök szerepe indokolt lehet, hiszen a film egyik (valószínűleg igazi) szándéka: bemutatni a dollárzsébes Amerikát. New Yorktól Dallasig, a sztrádák szírványos színű autókavánjától a narancsba injekciózott vodka meg a tizenévesek kocsijával szállított marijuána élvezetig. A lehetőségek Amerikáját, a fantasztikus, de hihető képességek Amerikáját.

Mindez persze megmértet a rendező, Gian Luigi Polidoro mérlegén, és kevések találtatt. (Érthető, mert a téma bármennyire kimeríthetetlen, csak másodkézből kapott.) Keresni kellett hozzá egy történetet, s ehhez adta ötleteit meg névjegyt a rendezőn kívül Rodolfo Sonogo, Rafael Azcona, Ennio Flaiano. A szörend jöszorivel felcserélhető, mert ötlet oly kevés akad a filmben, hogy egy újjamon megszámlálhatnám. Azt az egy sztorit viszont rutinosan a végére illesztették, ama látszatalkalmas igyekezetében, hogy minden jó, ha a vége jó. Ennyivel aztán ki is merült a film másik (valószínűleg másodlagos) szándéka: csúfondárosra tenni az érdeklázás-ságrát Amerika után sóvárgó európai (talán csak olasz?) férfiakat.

N. I.

r ö v i d e n

Gyermekálmom

Takarító vállalatok

A helyiipari Kutató Intézet megvizsgálta a takarító vállalatok munkáját, és kidolgozta a továbbfejlesztés lehetőségeit. A vizsgálat megállapította, hogy hazánkban a lakások alapterülete együttvéve meghaladja a 150 millió négyzetmétert, a háztartások 94—95 százaléka nem veszi igénybe a takarító vállalatok munkáját, hanem maguk a családtagok tartják rendben a lakásokat. Ez a munka egész évre számítva jóval több, mint 1800 000 munkórát vesz igénybe. A jövőben azonban nálunk is számolni kell a takarító vállalatok munkája iránti igények olyan arányú növekedésével, ami már megköveteli a vállalatok működésének bizonyos fokú átszervezését is. A kutató intézet javaslatokat is tett a jövőben szükséges fejlesztés módzataira.

Budaestre érkezett dr. Ludwig Weiss

Csütörtökön este dr. Csánádi György közlekedés- és postaügyi miniszter meghívására a MAHART szárnyashajójával Budaestre érkezett dr. Ludwig Weiss osztrák szövetségi közlekedésügyi és az államosított ipar minisztere. Látogatásának célja — az előző évben Bécsben folytatott hasonló megbeszélések folytatásaként — kölcsönös véleménycsere a magyar közlekedés- és postaügyi miniszterrel a Magyarországot és Ausztriát egyaránt érdeklő közlekedési és hírközlési problémákról, valamint a két ország közlekedési és postai kapcsolatainak elmélyítéséről.

Az Interpol és a venezuelai rendőrség szerdán közövényt adott ki dr. Josef Mengele, az auschwitz koncentrációs tábor volt orvosa ellen. Olyan hírek érkeztek ugyanis, hogy Mengele Kolumbiából Venezuelába szökött. Az auschwitz haláltábor orvosa 1943-tól a háború végéig számtalan foglyot, köztük sok gyereket gyilkolt meg.

Megható film. Egy New York-i mozi a következő hirdetést tette közzé: „Ehhez a filmhez, amit most Önöknek bemutatunk, nem elég egy zsebkendő. A jegyváltáskor ingyen adunk önnek egy szívacsót”.

Bíróaság elé állították a Buenos Aires-i River Plate stadion 13 rendfenntartó munkását. Az a vád ellenük, hogy részesek 71 ember halálában, akiket júniusban a kapuknál támadt torlódásban legázoltak. A tanúk eddig egymásnak ellentmondó okokkal magyarázták a tragédiát.

Újtipusú zuhany

Közlekedési balesetek

Az úttesztre elfolytatott olajon három motorkerékpáros is elesett Szegeden. A Petőfi Sándor sugárúton. A gondatlanság folytán sérülést szenvedtek Nagy István odesszatelepi, Szalai Sándor és Kasza Szilveszter Rákóczi utca 63. illetve Takaréktár utca 2. szám alatti lakosok.

Figyelmetlenül haladt át az útteszten Szegeden, a József Attila sugárúton Gabnai Pál, Gladics József utca 26/b szám alatti lakos. Egy potkocsis villamos elütötte. A gyalogos sérüléseket szenvedett.

Gyógyító terhelés

A koszorúér trombózis előidézőjének, az érmezesedésnek megelőzésére egyik leghatékonyabb módszer a fizikai megerőltetés — erre az eredményre jutottak azoknak a kísérleteknek az alapján, amelyekhez az Oregon Regional Primate Research Center-ben végzett három kutató.

Az érlelmeszesedés, mint tudjuk, együtt jelentkezik a koleszterol-töltéggel a vérben. A koleszterol kiküszöbölésének egyik módja az epesav képződése, az epesavat viszont klinikailag a koleszterol oxidációjával állítják elő.

Patkánycsoportokon folytatott kísérletek megmagyarázzák azt az általános gyakorlati megfigyelést, hogy összefüggés van a koronária trombózis és a fizikai megerőltetés hiánya között. Ha a jelenség kísérletileg az emberen is kimutatható, megtaláltuk a módját, hogy meggyorsítsuk a koleszterol természetes kiválasztódását.

PÉNTEK, 1963. JÚLIUS 19.

DEL-MAGYARORSZAG 5